

POVEZAVA MED USTNIM IN SISTEMSKIM ZDRAVJEM

- **HIV/AIDS** se pogosto odraža v ustni votlini z razjedami, izpuščaji, ponavljajočimi se herpesi, glivičnimi okužbami, ipd.
 - Visoka raven **sladkorne bolezni** se lahko zazna zaradi značilnega vonja v ustni votlini.
 - Pri nosečnicah ali otrocih, ki uporabljajo **antibiotike s tetraciklini** lahko pride do anomalij in obarvanja zobne sklenine pri otrocih.
 - **Ošpice** povzročajo značilne t. i. Koplikove pege, to so majhne bele pege, ki jih najdemo na sluznici nasproti kočnikov, izpuščaje na mehkem ustnem nebu, jezičku, po nebnicah.
 - **Tuberkuloza** se lahko pokaže kot razjeda na površini jezika ali drugih tkivih v ustni votlini.
 - **Kserostomija** (suha usta) povzroča hitro propadanje zob zaradi pomanjkanja pravilnega delovanja sline.
 - Okužba s **tetanusom** lahko povzroči zaskok čeljustnega sklepa.
 - **Skorbut** nastane zaradi pomanjkanje vitamina C in lahko povzroči otekline, krvavitev dlesni in privede tudi do izgube zob.
-
- Brezzobost se pri starejših kaže kot oslABLJENA sposobnost žvečenja, ki lahko vodi v **podhranjenost**.
 - Okužbe zob so povezave z večjim tveganjem za nastanek **pljučnice**.
 - Ustna votlina je zbirnik za bakterije, ki lahko povzročijo **želodčne razjede**.
 - Bolezni dlesni lahko povzročijo zaplete pri **sladkorni bolezni** zaradi negativnega vpliva na urejenost glikemije. Obratno, zaradi okvare zelo drobnih žil (mikroangiopatija), se dovzetnost za razvoj parodontalne bolezni poveča za približno 3-krat.
 - Bakterije v ustni votlini so povezane z **infektivnim artritisom**.

- **Sladkorna bolezen** lahko povzroči zapoznelo celjenje ran in poslabšanje boleznih dlesni.
- **Levkemija** povzroča razjede v ustni votlini.
- **Sifilis** lahko med nosečnostjo povzroči anomalije ustnega neba in zob pri otrocih.
- **Stres in duševne motnje** lahko povzročijo škrtanje in stiskanje zob ter težave s čeljustnim sklepom.
- **Down-ov sindrom** se pogosto kaže s povečanim jezikom.
- Uporaba prepovedanih drog je pogosto povezana s hudimi karioznimi lezijami in izgubo zob.
- **Bulimija**, zaradi želodčne kisline, povzroča erozije na zobeh.
- Različni **genetski sindromi** povzročajo anomalije zob in čeljusti.

- Bolezen dlesni je lahko izhodišče za **nomo** oziroma nekrotizirajoči ulcerativni ali gangrenozni stomatitis.
- Bakterije v ustni votlini so povezane z **infektivnim endokarditisom** oziroma vnetjem notranje ovojnice srca.
- Bolezen dlesni je povezana z večjim tveganjem za **bolezni srca in ožilja**.
- Bolezen dlesni je povezana z večjim tveganjem za nedonošenčke.
- Bolezen dlesni je povezana z večjim tveganjem za nizko porodno težo dojenčkov.

DEJAVNIKI TVEGANJA

- Hrana (kisla) in pijača (kofein in alkohol), ki izsušujejo ustno votlino.
- Pogosto uživanje kisle hrane in pijače.
- Naravni in prosti sladkorji, npr. saharoza, glukoza in fruktoza.
- Stres.
- Pomanjkanje samonadzora posameznika povezano z zmogljivostjo vplivanja na lastno življenje in delovno stanje.
- Pomanjkanje higiene.
- Pomanjkanje vadbe.
- Uporaba tobaka in tobačnih izdelkov.
- Prekomerno uživanje alkohola.
- Poškodbe.